
Zpravodaj

Smířic a Rodova

26.9. 1993

3

Rytíř z Markhofu

Foto: V. Frontfedník

Čestný občan Smířic

INFORMACE Z RADNICE

- Každý život se skládá z maličkostí. Stejně jako pořádek. Ale! Život ani pořádek však nejsou maličkosti. Každou práci je nutno udělat, každá práce něco stojí – protože doba dobrovolných brigád zdarma skončila, je třeba každou práci zaplatit. Co je tedy třeba udělat a za co zaplatit teď, zvláště když peněz se stále nedostává?!
- Velmi aktuální a nutná je úprava a rekonstrukce kotelen. Teď? Ne! Už před delší dobou byla na tyto práce provedena výběrová řízení a byly i uzavřeny smlouvy. Firmy slibující včasné a dokonalé provedení prací byly upozorněny na to, že čas letí. Sjednané termíny nejsou dodržovány a práce jsou většinou provedeny bez náležité kvality. Ne všechny a ne u všech firem. Při vyžadování smluvených pokut se „autoři díla“ cítí většinou dotčeni. Cestou k nápravě bude i to, abychom si pro další práce vybírali pouze ty firmy, které se osvědčily.
- Při vytápění bytů je nutné měření a regulace dodávek tepla. Ať každý ví, kolik tepla spotřebuje a kolik ho to stojí. Opět stejný problém – velké vstupní finanční náklady opět nese město. A zase je to stejné – peníze až na poslední chvíli. Úvěr za obvyklých podmínek, s úroky připomínajícími praktiky lichvářů z konce 19. století.
- Dokončena je regulace a automatizace vytápění smiřické zvláštní školy. Tím se zde podaří snížit provozní náklady. Vstupní investice je pochopitelně jednorázová, zatímco úhrada bude postupná.
- Konečně byly zahájeny práce na záchranu sálu Dvorany. Ne opravu – ta nebude tak hned. Jde o prosté zachránění této stavby před definitivním rozpadem. Postupujeme tak, jak se to má správně dělat – od střechy. Také to není laciná záležitost! Město však potřebuje a dokonce musí mít společenský sál. To věděli už naši pradědové.
- Mezi občany bude jistě poukazováno na to, že v půdním prostoru radnice vznikají další kanceláře. Tato vestavba je už před dokončením. Tyto práce nebyly díky České spořitelně a. s. tak nákladné.
Větší počet kanceláří na radnici umožní např. sociálnímu odboru jednat důstojně a diskrétně. Stejně budou moci jednat i podnikatelé na živnostenském odboru. Stavební odbor bude připraven na rozšíření oblasti kompetencí. Nebude proto nutné jezdit za mnohými úředními záležitostmi do Hradce Králové.
- To je výčet nejdůležitějších bodů jednání rad a městského zastupitelstva.

(lk)

SLONO STAROSTY

Nedostatek peněz na běžný chod města je noční můrou většiny zastupitelstev. Nemáme ani na záchranu a opravy poničených nemovitostí. Doslova vytloukáme klín klínem, přesunujeme částky rozpočtu, jako šachisté. Myslím, že nejsme sami.

To není útěcha, to je malér, teď se nám nedostává peněz hlavně na stavbu výtahu k lékařům. Pro maminky a letité občany je to věc nezbytná. Majetní sponzoři u nás nejsou, pro banky a pojišťovny jsme nezajímaví.

Vodovod do části města, Rodova, znamená i kanalizaci a čistírnu odpadních vod. Nemáme ani na jedno, ani na druhé. Třetí věc, na kterou v Rodově nemáme, je plynofikace.

Na realizaci zákonem stanoveného opatření pro dodávku tepla a odpovídajícího stavu kotelen je město zatíženo půjčkou ve výši 5,2 milionu korun.

Nedostává se na opravu Městské Dvorany, jediného sálu určeného pro společenský život ve městě. O silnicích, chodnících, zeleni ani nemluvě. Pokud město dostane zpět rozkradené pozemky, zřídíme alespoň zónu ekologické stability.

Legislativa je zatím velmi skoupá. Dokazujte po čtyřiceti letech neprávnického státu práva města. Zatím stále jen narážíme na nepochopení administrativy a města jsou v legislativě na konečku chvostu.

Historie snad nezůstane jen vzpomínkou

MAUTNEROVÉ VE SMIŘICÍCH

Věrnost našemu městu projevují příslušníci rodiny Mautnerů již hodně dlouho. Rodina Mautnerů žila ve Smiřicích prokazatelně již od roku 1752 (tím by se mohlo ve Smiřicích pochlubit jen velmi málo rodin). Důkazem toho je nájemní smlouva ze dne 1. dubna 1752 uzavřená mezi tehdejší majitelkou smiřického panství Marií Terezií hraběnkou z Gastheimu a nájemcem panské vinopalny a likérky „ve městě usedlým M. Mautnerem“. Následují další smlouvy až do roku 1841.

Mautnerové žili na pokraji společnosti, byli jiného než státního náboženství a s jinými zvyky. Asi to zde neměli lehké – určitě však lehčí než obyvatelé ghetta v Praze a nebo Židé rozptýlení v řadě jiných obcí. I to, že byli ve Smiřicích nájemci a později i majiteli pálenky, svědčí o dobrém vztahu mezi „zámeckým panstvem“ a křesťanskými občany na straně jedné a bezprávným Židem na straně druhé. Ten se už tehdy podepisoval Abraham Mautner Smiřický. Rodina se dala pokřtít, přestěhovala se do Vídně a zde se stala rodinou „průmyslnické šlechty“. Nesvědčí to snad o prozíravosti a o obchodní zdatnosti?

Adolf Ignác Mautner (narozen 1801) přesídlil v roce 1841 do Vídně. Byl zakladatelem výroby obilního pekařského droždí a majitelem Svatomareckého pivovaru Ve Vídni. Na Smiřice nikdy nezapomínal. Svědčí o tom to, že i jako člen vídeňské, vlastně celoevropské skupiny podnikatelů občas zajížděl do svých rodných Smiřic mezi své bývalé spolumistry. Byl to on, kdo zřídil ve Smiřicích „špitál“, který později rozšířil o mateřskou školkou a starobinec. Provoz těchto zařízení zajistil dostatečnou nadací. Za své zásluhy o rozvoj průmyslu byl císařem dvakrát vyznamenán. Udělené řády byly spojeny s povýšením do stavu rytířského. Za soukromou činnost v sociální sféře a za práci na rozvoji města se stal čestným občanem našeho města. Dne 10. října 1889 byl ve Smiřicích přijat poslední dopis od Adolfa Ignáce Mautnera, rytíře z Markhofu, protože ten na Štědrý den téhož roku umírá.

Se jmény již dlouho nežijících Mautnerů z Markhofu jsou spojeny i další nadace. Ty však zanikly a byly proplytvány, protože minulá doba dokázala proplytvat mnohé.

Městské zastupitelstvo Smiřice

jmenuje pana

*Jiřího J. E. Mautnera
rytíře z Markhofu
čestným občanem města Smiřice*

*Městské zastupitelstvo Smiřice při tomto rozhodnutí
posoudilo zásluhy pana Jiřího J. E. Mautnera rytíře
z Markhofu o ekonomický rozvoj města. Vstalo v úvah
i 220 let trvající dobré vztahy mezi rodinou Mautne-
rů z Markhofu a městem Smiřice.*

Město Smiřice 19. 11. 1993

*zástupce starosty
města Smiřice*

*starosta
města Smiřice*

Die Vertretung der Stadt Smiřice

ernannt Herrn

*Georg J. E. Mautner
Ritter von Markhof
zum Ehrenbürger der Stadt Smiřice*

*Die Vertretung der Stadt Smiřice hat bei dieser Ent-
scheidung die Verdienste des Herrn Georg J. E. Maut-
ner Ritter von Markhof für die wirtschaftliche Ent-
wicklung der Stadt Smiřice beurteilt. In Betracht wur-
den auch die 220 Jahre andauernden guten Bezieh-
ungen zwischen der Familie Mautner von Markhof und
der Stadt Smiřice gezogen.*

Die Stadt Smiřice 19. 11. 1993

*Stellvertreter des Bürgermeisters
der Stadt Smiřice*

*Bürgermeister
der Stadt Smiřice*

Po listopadu 1989 rodina Mautnerů znovu začíná podnikat i na území naší republiky. Pan Jiří J. E. Mautner i se svou paní navštívili Smiřice. Zajímal se o osudy svých předků žijících kdysi ve Smiřicích. Zajímal se však i o současný život v našem městě. Aby vyjádřil svůj dobrý vztah k městu, nabídl pomoc. Upřímně nabídnutá pomoc byla upřímně přijata.

Městské zastupitelstvo zvážilo zásluhy celé rodiny o rozvoj města a rozhodlo se udělit panu Jiřímu J. E. Mautnerovi rytíři z Markhofu titul Čestný občan Smiřic. K malé, ale srdečné slavnosti spojené se zápisem nového čestného občana do Pamětní knihy došlo na radnici 28. června 1993.

Na předcházející stránce jsou fotokopie jmenovací listiny a na dolním snímku pana Václava Prostředníka je zachycen pan Jiří J. E. Mautner při zápisu do Pamětní knihy.

Máme tedy dalšího čestného občana, jehož vztah k městu začíná v 18. století. Věřím, že bude pokračovat i ve století 21.

Ing. Lubomír Kupka, starosta města

VY SI TO MYSLÍTE – MY O TOM PÍŠEME

Stále se ještě hodně občanů obrací na Zpravodaj s přáním: napište tam o tom, kritizujte tam ono. Pokud však mají svůj názor podepsat, potom prohlásí – tak to tam raději neuvádějte. Když už někdo pošle něco kritického do tisku, potom většinou anonymně (viz str. 21).

Zkusme dát prostor „hlasu lidu“:

- Město prý má málo peněz, ale na střechu Dvorany se dává hrozně drahá měděná krytina! Ano – je už omšelé heslo, že „nemáme tolik peněz, abychom mohli pořizovat levné věci“. Městský úřad chce městu zachovat jediný „kulturní stánek“. Jako řádný hospodář začíná od střechy. Jinak by už brzy přišel na řadu pouze buldozer. U nové střešní krytiny platí, že „není všechno zlato, co se třpytí“. Krytina není měděná, jde pouze o poměděné šablony s trvanlivostí minimálně 30 let.
- Dělá se to jako dříve – když je před nějakou oslavou, dá se město do pořádku. Protože na zámku byl uspořádán Smiřický hrnec, město bylo uklizeno a umyto! Nějaká korunka zbyla, byl

pozván zametací vůz. A proč se kropila silnice? Smiřičtí hasiči dostali za úkol přivést do školní kotelny upravenou vodu z černožické výtopny. Aby nemuseli vypustit z cisterny normální vodu jen tak do kanálu, opláchli silnici.

- Město bude jistě chtít vydělávat vybíráním poplatků za pobyt dětí ve školní družině! Městská rada se rozhodla, že městskému zastupitelstvu navrhne, aby zatím nebyl za pobyt v družině vybírán žádný poplatek. I tím se vyjde vstříc rodinám s dětmi.
- Prý se bude vybírat paušální poplatek za odvoz odpadků od všech občanů města! To už tu ale bylo a určitě se to neosvědčilo. Společné placení za vytápění a společné placení za vodu vedlo pouze k plýtvání. Přece obyvatel paneláku nebo stará babička nenadělá stejné množství odpadu, jako může nadělat majitel rodinného domu s velkou zahradou případně s hospodářstvím. Někdo na zahrádce hodně zkompostuje, jiný všechno navozí do kontejneru. A co když bude někdo bourat a přestavovat dům – kdo uhlídá, o kolik více nadělal odpadu. Ten také bude platit stejně?

To byl pouze jeden z návrhů – věřme, že zastupitelé města při svém rozhodování přihlédnou ke všem uvedeným skutečnostem.

NAMĚT NA VYCHÁZKU

Již potřetí vás zveme na procházku do okolí Smiřic. Kromě nabízené turistické (chcete-li zdravotní) procházky vás zveme i na procházku do historie okolí Smiřic. Tentokrát nám bude spolehlivým průvodcem náš spolupracovník pan Jaroslav Mach ze sousedních Černožic.

Dvakrát jsme se vydali východním směrem – dnes nasměrujeme své kroky západním směrem. Cílem naší cesty bude kopec mezi Holohlavami a Habřinou. Na mapách bývá označován jako Chloumek, Chlomek a jsou i mapy, na kterých je tento kopec označen jako sv. Václav.

Správní turisté půjdou po turisticky značené cestě. Přes Smiřice prochází červeně značená cesta od Kunětické hory až do Velichovek. Od smiřického kostela vyjdeme ulicí Na Lávkách, kolem holohlavského kostela a kolem černožického rybníka.

Pohodlnější by mohli zvolit procházku po silnici přes Holohlavy směrem na Habřinu. Mohli bychom jet na kole a je možné tam dojet i autem.

Naši předkově nazývali Chloumek velepamátným a my můžeme říci, že to bylo oprávněně. Nejstarší písemná zmínka o něm je z roku 1295 a z ní se dočteme, že kapli na Chloumku dal papež pardubickým mnichům řádu cyriaků. V té době mohla být kaple románskou rotundou a Chloumek mohl hrát roli Řípu. Praotec Čech přicházel se svou družinou do Čech ze sousedního Polska právě naším krajem. Proč chodil až na Říp, když stačilo vystoupit na Chloumek nebo na sousední Prašivku a uvidět Zlatý pruh země české? Pokud bychom tuto otázku mysleli zcela vážně, našla by se možná i odpověď. Labe v té době nemělo své stálé koryto, voda často vystupovala z břehů. Kolem byla samá mokřina a možná i špatně přístupné lužní lesy. Proto zde asi nebylo ani požadované „mléko a strdí“.

Bezpečně víme, že dnešní kostelík na Chloumku jistě není tím, který dal papež roku 1295 mnichům. Projdeme se těmito místy, kudy „kráčela i historie“. Budeme se snažit zdokumentovat současný stav – věřte, že tento památný kostelík chátrá. Zatím, co omítka je po nedávné opravě v dobrém stavu, ve zdech jsou trhliny jako po zemětřesení. To proto, že při generální opravě před 20 lety se nenašel podnik, který by se pustil do boje s nestabilním podložím. Tehdy (v letech 1971–1974) byl jeden podpěrný pilíř rozebrán a znovu postaven. Nadšení tehdy muselo bojovat proti nepříznivým okolnostem. Záchraně práce prováděli studenti z Prahy pod vedením pátera V. Černého. Pomáhali i další brigádníci. JZD Černilov pomohlo s lešením a opravou střechy. V roce 1974 připadl kostelík na Chloumku i s holohlavskou farností pod faru v Plotištích. Zdejší páter Fuglík – tehdy 50letý salesián – dokončil opravu. Kostelík i vedlejší zvonice byly omítnuty a sám páter zhotovil v průčelí v omítce podobiznu sv. Václava.

Kostelík zazářil bělostí, pěkný je i v současné době... trhliny jsou však stále větší a větší.

Uvnitř kostelíka se na levé straně u oltáře nachází atraktivní mramorový náhrobek BEDŘICHA RODOVSKÉHO z HUSTIŘAN a na VELICHOVKÁCH. Text na náhrobku a další archivní záznamy nám dovolí sestavit rodokmen Bedřicha Rodovského a nahlédnout do doby zániku slavné rodové větve Rodovských z Hustiřan.

Všechny citované texty na náhrobcích tohoto kostelíka jsou poplatné své době. V textu se nevyskytují diakritická znaménka (háčky a čárky), částečně se zde uplatňuje staročeský pravopis (spřežky, g = j) a částečně i němčina (w = v, ss = š). Uvedené texty budou proto pro lepší srozumitelnost částečně převedeny do dnešního pravopisu.

Na mramorovém náhrobku si můžeme přečíst:

LETA PANIE 1591, TEN AUTERY PO SWATÝM DUŠE, UROZENÝ PAN FRIDRICH RODOWSKI Z HUSTIŘAN A NA VELICHOVKACH DOKONAL ŽIWOT SVUJ, JEMUŽ PAN BUH RACZ MILOSTIV BÝTI A DUŠI JEHO V POČET VYVOLENÝCH PŘIJÍTI, JEHOŽ TIELO V TOMTO CHRÁMU POCHOVÁNO JEST.

TENTO KÁMEN UDĚLÁN JEST NÁKLADEM UROZENÉ PANÍ JOHANKY ŽIELINSKÝ Z SEBUZÍNA, MANŽELKY JEHO.

Nad čtyřmi erby jsou nápisy:

FRIDRICH RODOVSKÝ Z HUSTIŘAN A NA VELICHOVKÁCH

ANNA ŠELNDORSKÁ Z HORNŠPERKU MÁTI JEHO

KUNKA TŘEMEŠSKÁ Z ŽELEZNA BÁBA JEHO

APOLENA ZE ŠVAMBERKA DRUHÁ BÁBA JEHO

Nad znaky je letopočet 1592.

Turisté se často ptají, zda je Bedřich Rodovský skutečně pochován v kostelíku. Zajímá je také, kdy byl kostelík postaven. Nejnovější publikace Umělecké památky Čech (1977) nám jasné odpovědi na tyto otázky nedává. Navíc zkomolení jména Bedřicha Rodovského na Jana Bedřicha z Hustiřan je více než podezřelé. Datum stavby kostela kolem roku 1580 se zdá odvozené od data jeho úmrtí v roce 1591.

Josef Duška (který popisoval historii zdejšího regionu) a jiní historici soudili, že do dnešní podoby byl tento kostel přestavěn v roce 1702. Dalo by se říci, že byl spíše znešvařen tím, že do jeho zdi byly zabudovány staré náhrobky a na venkovní stranu byly vztyčeny opěrné zdi.

Budeme-li přesně citovat Josefa Dušku z Ratiboru roku 1885, musíme napsat, že zde mluví o kostelíku obnoveném a o tom, že náhrobní kameny byly do kostelní zdi přeneseny od hrobek a nikoliv od hrobů na hřbitově. Co se týká „znešvaření“, zavinily to nejspíše pouze venkovní opěrné pilíře, které se přidávají ke zdem již stojícím nikoli právě postaveným. Jedna otázka je tím zodpovězena: kostelík nedostal současnou podobu roku 1702, ale již při svém vzniku v 16. století.

Vtírá se však další otázka. Proč byly v roce 1702 přemístěny náhrobky z kostela na jeho vnější zdi? Je logické, aby se na vnější straně zdi zpevňovaly a uvnitř naopak zeslabovaly pouhým přemísťováním náhrobků? Nevsadil je sem při přestavbě kaple na kostel právě Bedřich Rodovský? Pak je ale zajímavé, proč jeden náhrobek Bedřicha Rodovského z roku 1591 je použit jako „stavební kámen“ na boku kostela a jeho druhý mramorový náhrobek je uvnitř!? Proč byly krátce po smrti Bedřicha Rodovského zhotoveny dva náhrobky, když oba jsou dobře čitelné!? Byl-li kostel postaven roku 1580, jak se do jeho základů mohl dostat Bedřichův náhrobek z r. 1591?

Seznámíme se tedy nejdříve s náhrobkem „dvojníkem“ a potom i s dalšími čitelnými náhrobními kameny. Tento náhrobní kámen je na levém rohu kostela a tvoří vlastně základový kámen. Je v ležaté poloze, nápis je od zemní vlhkosti narušen, ale je čitelný:

LÉTA PÁNĚ 1591 TEN OUTERÝ PO SVATÝM DUŠE DOKONAL ŽIVOT SVŮJ UROZENÝ PÁN FRIDRICH RODOVSKÝ Z HUSTIŘAN A NA VELICHOVKÁCH, KTERÉŽTO TĚLO V TOMTO CHRÁMĚ POCHOVÁNO JEST A NA TOMTO MÍSTĚ LEŽÍ, JEHOŽTO DUŠI PÁN BŮH RAČ MILOSTIV BÝTI A VE VZKŘÍŠENÍ V POČET VYVOLENÝCH PŘIJÍTI.

Tohoto textu si všiml Dr. E. Poche již při práci na své první knize: Památky okresu Dvora Králové. Již zde se však vyvaroval jednoznačného tvrzení, že kostelík byl postaven kolem roku 1580. Zrovna tak neuvedl jednoznačně jako stavebníka Bedřicha Rodovského. Připustil však, že kostel mohl být postaven i začátkem 17. století – potom však nemohl být Bedřich Rodovský stavebníkem.

Poučme se dvojím případem v dějinách našeho regionu: v 16. století dal postavit v Holohlavech školu a špitál majitel panství Vilém Trčka – jeho přání musela vyplnit po jeho smrti jeho manželka Barbora Žerotínská z Bieberštejna. Na přelomu 17. a 18. století nechal smiřický kostel stavět

majitel panství Jan Josef ze Šternberka. Když ve svých 21 letech tragicky zahynul, nechal dostavět kostel jeho strýc Václav Vojtěch ze Šternberka.

Nestalo se něco podobného v rodině Bedřicha Rodovského? Nevíme sice proč a na co zemřel. Protože však zanechal nedospělého syna Jana Gabriela, můžeme usuzovat, že jeho smrt byla předčasná a nečekaná. Víme-li, že jeho syn nebyl zdravý, pochopíme, že pro jeho manželku to bylo zdrcující. Už proto jistě chtěla splnit přání zemřelého a nechala dostavět kostel na Chloumku. Možná, že si v zoufalství chtěla naklonit Pána Boha a patrona kostela sv. Václava, aby navrátili zdraví jejímu synovi. Je docela možné, že si pozvala na pomoc i svého bratra Kryštofa Žielsenkého ze Sebusína, který až do roku 1599 zastupoval úřad kancléře. Byl to schopný politik a oblíbenec Rudolfa II. (Viz Janáček: Rudolf II. – str. 305). Lze předpokládat, že bratr své sestře vypomohl při přestavbě kaple na kostelík.

Doplňme naši úvahu. Bedřich Rodovský byl pochován uvnitř kaple stejně jako všichni jeho předci. Při přestavbě bylo třeba náhrobky přemístit na venkovní stranu zdi. Bedřichova vdova se zřejmě rozhodla nechat zhotovit manželovi nový lepší náhrobek z mramoru. Staré méně čitelné náhrobky byly použity v ležaté poloze jako stavební a ty lepší zasazeny do zdi, aby co nejdéle připomínaly vyhasínající rod Rodovských. Bůh zřejmě nevyslyšel přání vdovy Johanky ze Sebusína. V roce 1603 zemřel její syn Jan Gabriel, zemřela i ona. Vše zdědil a ihned prodal Hanibalovi z Valdštejna Kryštof ze Sebusína. To vše nasvědčuje tomu, že kostelík na Chloumku vznikl v letech 1599 až 1603.

Zdá se, že kostelík jako osiřelé místo posledního odpočinku Rodovských nabyl punc starobylosti a nedotknutelnosti již od svého vzniku či přestavby. Hanibal z Valdštejna postavil ve Velichovkách dnešní kostel a Černínové po něm i zámek. Ale o Chloumek neměl zájem nikdo z dalších střídajících se majitelů panství – nezajímali se o něj Trčkové, Gallasové, Šternberkové ani císař – tím méně už éra socialismu. Osaměle a truchlivě zde stojí a přečkává kostelík již čtvrté století se svými puklinami, železnými svěrami, podpůrnými pilíři – udržován při životě pouze nadšenci.

Vraťme se však k dalším náhrobkům. Po pravé straně dveří najdeme náhrobní desky, které patří oběma rodičům Bedřichovým – tak jak to má mezi manželi být – i po smrti vedle sebe. Vlevo je deska patřící Janu Rodovskému staršímu. Ten za svého života sídlil na Velichovkách a po smrti svého bratra Jiříka přešel roku 1532 na Neznášov. Hrad Rotemberg (kolem kterého pokračuje značená turistická cesta do Velichovek) již za jeho života pustnul. Naše čtenáře by mohlo zajímat, že tento Jan Rodovský byl svědkem při psaní závěti majitele Smiřic pana Viléma Trčky (znění této závěti bylo uveřejněno v našem Zpravodaji č. 1/1992). Druhým svědkem závěti byl Jiří Chvalkovský z Hustiřan. Ten má náhrobek ve zdi chvalkovského kostela. Podle starých letopisců se to sice stalo roku 1569, ale testament mohl být psán již dříve – Jan zemřel r. 1565. Na náhrobním kamenu Jana Rodovského by bylo možno přečíst (poprvé nápis přečetl Dr. E. Poche):

LÉTA 1565 V PÁTEK PO SVATÉM PAVLU NA VÍRU OBRÁCENÍ UMŘEL JEST ... RODOVSKÝ Z HUSTIŘAN A NA NEZNÁŠOVĚ A TUTO TĚLO JEHO OĐPOČÍVÁ A TUTO OČEKÁVÁ POD TÍMTO KAMENEM DNE SOUDNÉHO. PÁN BŮH VŠEMOHOUCÍ RAČ DUŠI JEHO MILOSTIV BÝTI.

Jeho manželka Anna Šelndorfská (někdy též Šandovská) mu zemřela roku 1556. Na jejím náhrobku je zaznamenáno:

LÉTA PÁNĚ MDLVI TEN PÁTEK V POSTĚ ŽIVOT SVŮJ DOKONALA PANÍ ANNA ŠANDOVSKÁ ... OČEKÁVÁ POD TÍMTO KAMENEM DNE SOUDNÉHO. PAN BŮH VŠEMOHOUCÍ RAČ DUŠI JEJÍ I NÁM VŠEM MILOSTIV BÝTI NA SOUDU – AMEN.

Pokud jste sledovali naše povídání o historii kostelíka na Chloumku až sem, můžeme pokračovat ve sledování náhrobních kamenů. Napravo od dveří je další dobře čitelný náhrobek:

LETHA PANIE TISICYHO PIETISTEHO PADESATEHO SEDMEHO DOKONAL BIEH ZIVOTA SVEHO UROZENY PAN ALES RODOVSKI Z HUSTIRAN PAN BUH RACZ GEMU DATI LEHKE OĐPOCINUTI A VECNY ZIVOT.

Tento pan Aleš Rodovský byl sousedem pana Jana Otmaru z Holohlav. Často se spolu soudili. Aleš Rodovský někdy lovil zvěř na Otmarových pozemcích, jindy zase Otmarovi ucpal odtok rybníků (na Jordánu byly tehdy 2 rybníky). Aleš sídlil v Habřině a později měl i Slatinu. Habřinu prodal roku 1533 majiteli smiřického panství panu Mikuláši Trčkovi z Lípy.

Vedle náhrobníku Aleše Rodovského napravo je figurální náhrobek, který se nedá blíže určit, protože legenda už je neúplná:

LETA 15.5 ... V AUTERY PŘED SVATYM VACLAVEM UMREL JEST PAN RODOVSKY ...

Pro úplnost – po levé boční straně najdeme další figurální náhrobek, na němž lze rozluštit pouze neúplný text:

..... VSTOUPENÍ UMŘEL JEST UROZENÝ PÁN TĚLO JEHO OČEKÁVÁ BLAHOSLAVENÉHO Z MRTVÝCH VSTÁNÍ.

Na pravé boční straně si prohlédneme ještě jeden náhrobek, na kterém už také nezjistíme, kdo by měl pod ním snít svůj věčný sen. Rozluštíme zde jen:

LÉTA PÁNĚ MDXXV VE STŘEDU PO UMŘEL JEST POD TÍMTO KAMENEM OČEKÁVÁ DNE SOUDNÉHO.

Celkem zde najdeme 7 náhrobků, z nichž Bedřichův je použit jako kámen stavební. Dá se usoudit, že všechny tyto kameny sloužily od prvopočátku jako kryty hrobů pánů Rodovských. Byli však pohřbeni ve vnitřku kostela. Země je nenasytná, ale náhrobků ve zdech i na podlaze chrámu přibývalo. Proto došlo zřejmě k jejich přemístění na vnější stranu zdí. Uvnitř zůstala pouze mramorová deska pana Bedřicha Rodovského.

Zde však můžeme dojít k závěru, že k přestavbě kostela a k přemístění náhrobků nemohlo dojít až v roce 1702. To lze vyloučit ze dvou důvodů:

- 1) Před rokem 1702 by musel mít Bedřich Rodovský uvnitř kostela 2 náhrobky – to by však bylo více komické než pietní. Kdyby byl pochován venku na hřbitově, pak by oba náhrobky lhaly (což nutno vyloučit), protože mluví o pochování v chrámu.
- 2) Ani jeden náhrobek není mladší než z konce 16. století, kdy došlo k přemístění. Vzhled kostelíka také své vysoké stáří nepopírá.

Všichni Rodovští pochopitelně v této době nevymřeli. Tvrz Karla Leopolda Rodovského z roku 1684 ve Velké Bukovině je dosud zachovalá i se jménem a letopočtem v omítce. Na Chloumku se loučíme pouze s Rodovskými z nejbližšího okolí.

Pro zájemce z historie a pro představu i ostatním přinášíme část rodokmenu Rodovských:

BAVOR RODOVSKÝ	–	z Hustiřan a na Neznášově. Byl posledním, kdo sídlil na hradě Rotemberku (v lese nad Habřinou). Zemřel roku 1523. Jeho manželkou byla
KUNKA TŘEMEŠSKÁ	–	ze Železna nebo také z Poličan.

Jejich synové byli:

JIŘÍK RODOVSKÝ	–	z Hustiřan a na Neznášově, zemřel roku 1532
ALEŠ RODOVSKÝ	–	z Hustiřan a na Neznášově, zemřel roku 1557
OLDŘICH RODOVSKÝ	–	na Sedlci
MARTIN RODOVSKÝ	–	z Hustiřan roku 1528 koupil Jeřice za manželku měl SALOMÉNU z Holohlav
MIKULÁŠ RODOVSKÝ	–	z Hustiřan sídlil v Hustiřanech a roku 1535 je prodal Mikuláši Trčkovi z Lípy
JAN RODOVSKÝ st.	–	z Hustiřan a na Velichovkách Ve Velichovkách postavil tvrz. Po bratru Jiříkovi zdědil Neznášov. Zemřel roku 1565. Jeho manželkou byla
ANNA ŠELNDORFSKÁ	–	z Hornšperku – dcera Apoleny ze Švamberka Zemřela roku 1556.

Synové Jana Rodovského a Anny Šelndorfské byli:

BAVOR RODOVSKÝ	–	z Hustiřan
Narodil se roku 1526. Byl známým alchymistou.
Jeho manželka VORŠILA ze Švamberka mu utekla.
Zemřel roku 1592.
VÁCLAV RODOVSKÝ	–	z Hustiřan
Se svou manželkou KATEŘINOU ze Skalky žil
v Mladé Boleslavi. Jejich syn odešel roku 1628 do
exilu.
BEDŘICH RODOVSKÝ	–	z Hustiřan a na Velichovkách
Jeho manželkou byla JOHANKA ze Sebusína
(tento Bedřich Rodovský má na Chloumku dva
náhrobní kameny – viz výše). Zemřel 1591.
PETR RODOVSKÝ	–	z Hustiřan a na Dobrušce
KAREL RODOVSKÝ	–	z Hustiřan a na Říkově
ZIKMUND RODOVSKÝ	–	zemřel roku 1526

Procházkou na Chloumku a prostudováním rodokmenu Rodovských bychom mohli uzavřít toto naše povídání. Můžeme nadhodit další téma k přemýšlení. Podle Josefa Duška v Ratiboru ročníku II. (1885) v č. 1 víme, že KUNKA TŘEMEŠSKÁ byla babičkou MARKÉTY SMIŘICKÉ provdané za VILÉMA VALDŠTEJNA. Po smrti Bavora Rodovského (1523) se znovu vdala za ZIKMUNDA SMIŘICKÉHO – náchodského pána.

Historici uvádějí, že Zikmund měl za manželku KUNKU z Fiktum. Rod Třemešských nebo též ze Železna seděl na Bílé Třemešné. Tu ale koupil se Zvičinou a Poličany Zikmund Smiřický od Jana Rodovského. O rodu „z Fiktum“ nic nevíme. Víme však, že Zikmund byl dvakrát ženat. Byla snad „železná bába“ Bedřicha Rodovského současně i prabábou známého Albrechta z Valdštejna??

Historie je nekonečná...

V květnu 1992 sestavil Jaroslav Mach, Černožice 148

PRVNÍ KRŮČKY NAŠEHO ROZHLASU

Nic nestárne tak rychle, jako svět techniky a jeho výtvoř. Úchvatný pohled je na starý automobil, který chtěl mermomocí přesvědčit, že se téměř neliší od vžité podoby kočárů nebo landaurů (kočárů s odklápěcí střechou). Stejně krásný pohled je na staré parní lokomotivy s jejich názvy: Kafemlejnek, Štokr, Papoušek...

V technickém muzeu v Praze nám připadají komické první rozhlasové vysílací a přijímací aparatury.

Minule jsme ve Zpravodaji vzpomněli v seriálu „9 v dějinách Smiřic“ 134. výročí zahájení provozu na železniční trati Pardubice–Liberec. Na letošní rok připadá i jedno „kulaté“ výročí dalšího významného technického vynálezu – rozhlasu.

Tomuto bezdrátovému přenosu slova a hudby je letos 70 roků – 18. května 1923 se ze stanu v Praze-Kbelích ozvalo: „Haló, haló, zde vysílací stanice Radiojournalu ve Kbelích u Prahy.

Vysíláme na vlně 1150 metrů.“ Vysílač německé výroby značky Huth šířil přes den do éteru výkonem jednoho kilowattu Morseovy telegrafní značky a večer se po připojení mikrofonního obvodu proměnil ve vysílač mluveného slova a hudby. Výše je napsáno, že se vysílalo ze stanu – skutečně první rozhlasové „studio“ bylo umístěno pouze ve skautském stanu postaveném na poli. Bylo zde i vypůjčené pianino. Bylo tu i několik beden sloužících jako židle pro účinkující. Dveře nahrazoval kus silné látky. Byly to „bojové“ podmínky, zvláště když víme, že z bezpečnostních důvodů se zde nesmělo topit!

Vysílací studio se pak několikrát přestěhovalo, vysílání se postupně zdokonalovalo. 12. února 1925 se uskutečnil první přímý přenos Smetanovy opery Dvě vdovy z Národního divadla v Praze.

Za uplynulých 70 let se radiový přijímač stal nedílnou součástí našeho života. Vynález tranzistoru a integrovaných obvodů umožnil konstrukci přijímačů malých rozměrů a malé spotřeby. Díky tomu můžeme rozhlas poslouchat na zahradě, v autě, na chalupě a dokonce i při chůzi.

První posluchači rozhlasu poslouchali pořady na tzv. krystalku. Detekci (oddělení nízkofrekvenčního signálu = zvuku od vysokofrekvenční nosné vlny) zprostředkovával krystal (galenit = leštěnec olovený = šedý lesklý nerost kovového vzhledu = nejdůležitější ruda, ze které se získává olovo), kterého se dotýkal drátěný hrot. Proto se první přijímače nazývaly krystalky. Poslouchat se tehdy mohlo pouze na sluchátka.

Přesto zájemci o poslech rozhlasu byli. Proto společnost Radiojournal na podzim roku 1923 začala vydávat první koncese na zřízení rozhlasového přijímače. První koncese vůbec byla vydána 5. září 1923.

Vládní nařízení k vydávání těchto koncesí bylo vydáno až v dubnu 1924. Je zajímavé si pročíst toto nařízení. Jsou zde vyjmenovány podmínky pro udělení koncese i podrobné provozní předpisy:

Žadatel musel předložit domovský list (v něm bylo potvrzeno, do které obce občan patří – v případě potřeby se o něj musela tato obec postarat) a vysvědčení zachovalosti (dnes se tomu říká výpis z trestního rejstříku – s úřady to nebylo a asi nebude nikdy jednoduché!!).

Ministerstvo pošt důkladně prošetřilo žadatelovu bezúhonnost a politickou příslušnost. Pokud bylo shledáno vše v pořádku, koncese byla asi do 3 měsíců udělena.

Z předpisů stojí za povšimnutí: „Kdybyste zachytili mimo pořady Radiojournalu cokoli jiného, nesmíte to zaznamenávat ani nikomu sdělovat. (...) Poštovní a telegrafní správa jest oprávněna dát kdykoli Vaši stanici přezkoušet svými orgány a její provoz kontrolovat. Odepřete-li jim přístup, ztrácíte koncesi. Ručíte poštovní a telegrafní správě za všechny škody, které jí snad vzejdou zřízením nebo provozem této stanice, a jste povinen stanici náležitě střežiti a zabrániti, aby jí bylo zneužito někým nepovolaným. (...) Poštovní správa si vyhrazuje kdykoli, bez udání důvodů, provoz Vaší stanice nadobro nebo na čas zastavit nebo tuto koncesi odvolat, aniž byste měl proti ní jakéhokoli nároku na náhradu vzniklé škody.“

Roční uznávací poplatek pro poštovní správu nebyl tak velký – činil pouze 60 korun. Koncesionářský poplatek společnosti Radiojournal však činil 100,– tehdejších korun **měsíčně!** Když si uvědomíme, že téměř nejlépe placený dělník si vydělal za stejnou dobu 500 až 600 korun, jeví se výše poplatku za možnost poslechu rozhlasu naprosto neúměrná. Vlastnit v té době rádio nebyla žádná legrace. Není proto vůbec divné, že za těchto finančních a účastnických podmínek se zájemci vůbec nehrnuli. O to větší obdiv a uznání patří odvážným průkopníkům radiofonie, jak se tehdy rozhlasovému vysílání říkalo.

Aby byl zvýšen zájem potencionálních zájemců o vysílání Radiojournalu, rozhodl ředitel této společnosti Eduard Svoboda, aby byly zapůjčovány přijímače. Zájemcům stačilo zaplatit výlohy za montáž aparátu a platit měsíční nájem. Potom se mohl rozhodnout, zda si přijímač koupí, nebo

zda ho vrátí. I když tato akce měla úspěch, přesto se do konce roku 1923 podařilo získat pouze 47 koncesionářů (v celé ČR).

Prvním spokojeným majitelem radiopřijímače u nás se stal právní konzultant Obchodní a živnostenské komory pan Josef Lachout z Řevnic u Prahy. Koncese mu byla podepsána osobně ministrem pošt panem Tučným. Koncese byla panu Lachoutovi formálně propůjčena na přijímání „časových a vědeckých signálů“. Další koncese putovaly k nám do východních Čech. 1. října 1923 obdržel koncesi majitel továrny na klavíry v Hradci Králové pan Vladimír Petrof. Další koncesi získal majitel zámku v Novém Městě nad Metují pan Josef Bartoň-Dobenín (tento majitel dal velkoryse upravit novoměstský zámek a do chrámu sv. Víta v Praze věnoval jednu z vitráží). Další koncese se dostala také do blízkosti Smiřic – obdržel ji továrník z Jaroměře pan Oldřich Čerych.

A nyní důvod zmínky o výročí českého rozhlasu v našem Zpravodaji. Pro většinu z vás bude asi překvapením, že licence na poslech radiového vysílání s číslem 4 putovala do sousedních Holohlav. Získal ji tamní rolník pan Jan Kotlant. I jemu patří naše pozornost při vzpomínce na 70. výročí rozhlasového vysílání v Čechách.

MOUDRÉ MYŠLENKY :

- Pracovní neschopnost potvrzuje lékař, někdy i výsledky práce.
- Nejhorší na světě je ta věc, že doba mezi tím, kdy jsme příliš mladí a mezi tím, kdy jsme příliš staří, je tak krátká.
- Sto mužů vytvoří tábor, ale jedna žena vytvoří domov.
- Ten, kdo učinil dobrý skutek, má mlčet. Ten, kdo jej přijal, má mluvit.

Nově píšeme některá jména ulic

1. května tohoto roku začala platit nová pravidla českého pravopisu. Člověk se nerad přes noc zbavuje toho, co často pracně nabyl za dlouhá léta školní docházky. Avšak naše mateřština je jazyk živý, který se stále vyvíjí a musí se přizpůsobovat novým skutečnostem. Musíme nějak označovat a zapisovat pojmy: video, bankrot, leasing, akcie, sponzor, satelit a mnoho dalších. Pokud však někdo od nových pravidel toužebně očekával zrušení tvrdého „y“, pak bude určitě zklamán. K lepšímu se nezměnila ani pravidla pro psaní „s“ a „z“. V nových pravidlech se budou psát odlišně i délky některých samohlásek v cizích slovech. Dost se změnilo i pravidlo pro psaní velkých písmen u názvů institucí, škol i ulic.

V našem Zpravodaji se snažíme při psaní článků důsledně se řídit pravidly českého pravopisu. Pokud tomu tak někdy není, jde určitě pouze o překlep nebo o přehlédnutí. S novými úpravami pravopisu nemusíme souhlasit, ale pro sdělovací prostředky, pro školy, v úředním styku apod. jsou závazná. Už proto se i v našem časopisu přizpůsobíme a budeme dbát na pravidla správné češtiny.

Snad nebude na škodu, když si připomeneme, že ke změně dochází i při psaní názvů ulic a městských částí v našem regionu. Pro Zpravodaj jsme prošli všechny zdejší názvy a zde vám uvádíme (pokud se jich nová pravidla týkají) jejich novou podobu:

Gen. Govorova nebo Generála Govorova
Kpt. Jaroše nebo Kapitána Jaroše
U Elektrárny

U Stadionu
U Vlečky
Kršovka nebo Na Kršovce

ale

ulice Anežky Malé nebo ul. A. Malé
náměstí Míru nebo nám. Míru
náměstí Osvobození nebo nám. Osvobození

Když už píšeme o novém pravopisu v názvech ulic, snad by nebylo na škodu, kdyby se do pojmenování ulic i jejich částí vnesl určitý řád:

1) Co je to Govorova???

Často se píše adresa např.: „Govorova 556“. Co tím je myšleno? Ulice? Ale to není jen jedna ulice! A muselo by se psát „ulice Govoro v o v a“. Pokud by to bylo myšleno jako sídliště, potom by se mělo psát „sídliště Govorov o v o“ nebo „sídliště Gen. Govorova“. A co je sídliště Gen. Govorova? Zatím zřejmě platí, že kdo bydlí v panelovém domě, má adresu Govorova! Co je však ulice Krátká? Na jedné straně jsou tři domky asi s 8 občany a na druhé straně jsou paneláky?!

Nejde o to odstranit jméno gen. Govorova ze Smiřic. Celé sídliště by mohlo i nadále mít název sídliště Gen. Govorova (jako v Hradci Králové je Labská I., Labská II., Sever, Jih, Plachta...). Protože však na našem sídlišti bydlí okolo 850 našich spoluobčanů (pro zajímavost v celých Holohlavech bydlí jen okolo 750 občanů!!), stálo by za to rozčlenit toto sídliště na několik ulic nebo částí. Např. Krátkou ulici prodloužit až k mateřské škole – patřila by tam pochopitelně původní Krátká ulice, penzion a paneláky se vchodem do této jakoby nové ulice. Dva panelové domy od mateřské školy směrem k Černožicím by mohly být v Severní nebo v Polní ulici. Hlavní ulice na tomto sídlišti (příchod z Palackého ulice) by mohla mít také své jméno a rovněž i „uličky“, které na tuto hlavní navazují. Pokud nám totiž někdo nyní řekne, že bydlí v Govorovce, můžeme se sice orientovat podle čísel, ale pokud sem nechodíme často, orientace je nesnadná. Ještě hůř jsou na tom návštěvníci odjinud.

2) U Stadionu:

Úřední název je U Stadionu, ale mezi občany se ještě stále říká Na Šternberku. Snad už by se zde mohlo definitivně rozhodnout, jaký název má ulice okolo malého stadionu. Při rozhodování by snad na misce vah mohlo rozhodnout to, že Šternberkové po sobě zanechali ve Smiřicích trvalou památku v budově hodnotného kostela.

3) 9. května:

Stále zde ještě máme ulici 9. května. Už po listopadu 1989 bylo napsáno – nic proti Dnu osvobození. Ale co dnes znamená datum 9. května, když nyní je Den osvobození 8. května.

4) Jiráskova ulice – nám. Míru

Při pořádání dražeb byla adresa obchodů na náměstí psána Jiráskova ulice. Mělo by být naprosto jasné, co je začátek Jiráskovy ulice a co patří na náměstí Míru!

5) Nebylo by asi na škodu pojmenovat náměstí u kostela (někdy bylo psáno jako náměstí Osvobození), určit, kde začíná Palackého ulice, která popisná čísla patří do Mlýnské ulice.

Nová ulice (ulička) vznikla za kinem – zatím je bez názvu.

Odkud kam je Hradecká ulice – je v Hradecké ulici nový Dřevotvar a silo? Kde začíná Zderaz? Pokud zde bylo pouze silo, stačilo napsat do adresy Silo Smiřice. Vznikne-li zde další prodejna stavebnin, bude třeba napsat přesnější adresu.

Byla řeč o pravopisu názvů ulic, snad nebude na škodu uvést pravopis některých ulic ze sousedních Holohlav:

Na Kopečku
Na Lávkách
Na Státní
Na Výsluní
U Trati

VÝFUKOVÉ PLYNY UŽ JSOU POD POVINNOU KONTROLOU

Závazné termíny se blíží

Na znečištění životního prostředí má u nás značný vliv silniční a městská doprava. Výzkumné ústavy hovoří o tom, že doprava má na exhalacích až čtyřicetiprocentní podíl. Situaci by bylo možno řešit tím, že by byla motorová vozidla opatřena řízeným katalyzátorem. To je však řešení poměrně nákladné. Proto byla vydána vyhláška číslo 248, která nařizuje všem provozovatelům motorových vozidel podrobit svůj automobil emisnímu testu. Pomocí tohoto testu bude zjišťováno, zda množství škodlivých látek ve výfukových plynech (oxidu uhličitého a uhlovodíků) odpovídá normě, předepsané výrobcem vozidla.

Do 30. června 1993 měla touto kontrolou projít všechna vozidla využívaná pro hospodářskou činnost. Ostatním majitelům automobilů s benzinovým motorem připomínáme, že jejich povinností je dostavit se k této prohlídce nejdéle do konce roku 1993. Aniž bychom chtěli dělat reklamu, upozorňujeme naše motoristy, že i přímo ve Smiřicích je možno dokonce na 2 místech absolvovat potřebnou prohlídku (Palackého ul. 19 – AGRODAT, Nývltova 304 – p. Kutík).

My, motoristé, musíme počítat s tím, že se budeme muset účastnit těchto prohlídek v pravidelných intervalech – u vozidel určených hospodářské činnosti vždy po 12 měsících a u ostatních jednou za 18 měsíců. Vozidla, která projdou úspěšně kontrolou, budou označena na zadní poznávací značce zelenou nálepkou. Osvobozena jsou vozidla s řízeným katalyzátorem.

U vozidel s dvoudobými motory se měří pouze přítomnost oxidu uhličitého. Testu se nemusí podrobit vozidla s naftovými motory.

Tato služba není pochopitelně zadarmo. Základní změření stojí 150,- Kč. Pokud je třeba provést některé úkony při správném seřízení, počítá se tato práce navíc. Pokud je třeba větší úpravy, je majitel odeslán do servisu a musí přijet na test znovu.

Po provedené kontrole dostanete osvědčení o provedené zkoušce. Při silničních kontrolách bude vyžadováno označení na poznávací značce i zápis o úspěšném testu. Vozidlo, které do konce tohoto roku neprojde touto kontrolou, nebude připuštěno do silničního provozu.

NAŠE
KULTURNÍ
DĚDICTVÍ
SE RYCHLE
VYTRÁCÍ

**NADACE
OBČANSKÉHO FÓRA**

Granty programu zachrany kulturního dědictví
Český Krumlov, Telč, Smiřice, Hněvkovice, Loučeň,
Výškov, Lemberk, Banská Štiavnica a další ...

Nadace OF je nepolitická, nevládní a nezisková organizace

František Formánek Ivan M. Havel Jaroslav Kolín
Petr Kratochvíl Alexandra Kusá
Miroslav Masák Dana Němcová

výbor
Dáša Havlová
ředitelka

Informace o zajímavých projektech i o KЛУBU PŘÁTEL nadace vám pošleme na vaši adresu:

Jméno: _____
Ulice, číslo: _____
PSČ, město: _____
15531-111/0100

Naše adresa:
Nadace OF, Washingtonova 17
110 00 Praha 1
tel: 24 22 60 03, 24 22 60 17
fax: 24 21 76 65

číslo konta:
K2 15531-111/0100

auditor: Arthur Andersen

Peněz je stále a všude málo. Odbory, důchodci, zdravotníci, školství, obce i města žádají o přidání a o zvýšení dotací. Je mnoho požadavků, ale stále ještě málo zdrojů. Proto přicházejí ke cti sponzoři, počítá se s nadacemi.

Už mnohokrát bylo smutně konstatováno, že peněz se nedostává na dokončení oprav v našem barokním kostele. Z výše uvedeného letáčku vidíte, že je vyhlášena nadace OF na záchranu kulturního dědictví. Zde se dočteme, že na třetím místě je zde uvedeno jméno našeho města. V našem Zpravodaji jsme uvedli, že už nejméně 3 anonymní dárci věnovali určitou částku na opravu kostela. Pokud by vám nějaká korunka zbývala, nepomůžete i vy?

Smiřický hrnec humoru a písniček je náš vpád do Evropy prostřednictvím kmitání bránice

Veselo bylo na nádvoří zámku

Letos proběhl již VI. ročník (po listopadu 1989 II.) Smiřického hrnce, který vítal hosty s heslem: „Buď vítán, kdo s úsměvem odcházíš.“ Již tradičně byl uspořádán Společností přátel Smiřického hrnce Hradec Králové, Impulsem Hradec Králové společně se smiřickým Městským úřadem a Městským kulturním střediskem ve Smiřicích.

Přehlídka se konala na nádvoří smiřického zámku a jen škoda, že se pořadatelům nepodařilo zajistit lepší počasí. Ale zdálo se, že ani déšť nemůže ubrat na radosti, je-li opravdová. O tu radost se postaralo téměř 100 hudebníků z více než 20 kapel. Účinkujících bylo tolik, že se na některé ani nedostalo – vystupovaly zde skupiny Lokálka, Nadoraz a Zrcadlo, dvojice Vodňanský s Toufarem, Paleček s Janíkem a pochopitelně mnoho dalších.

Protože jde o Smiřický hrnec plný písniček a legrace, vůbec nás nemusí překvapit, že diváci ve světové premiéře mohli shlédnout Kámen blbců jako logický protipól Kamene mudrců. Naším čtenářům můžeme prozradit, že zatímco stovky až tisíce alchymistů a hledačů marně hledají Kámen mudrců, Kámen blbců již byl nalezen – 13. 8. 1993 v lokalitě obce Mělčany! Za rok se počítá již se VII. ročníkem Smiřického hrnce. Nenechte si ujít příležitost poznat další světovou raritu, díky níž se prý dostaneme do Evropy nebo alespoň do některé její části.

Úroda se u nás celkem vydařila

V okrese je přibližně 64 000 hektarů zemědělské půdy. Všude tomu tak v České republice není, ale zde je veškerá půda obdělána. Kromě dvou byla již transformována všechna družstva na Hradecku. Z nich zřejmě přežijí družstva ve Věstarech a v Králíkách. Jsou zde ještě tři státní statky – jeden i u nás ve Smiřicích. Ty už dnes nehospodaří na půdě. Jejich pozemky byly vráceny původním majitelům nebo byly pronajaty různým společností.

SMIŘICKÝ STATEK NENÍ V LIKVIDACI

Čeká ho privatizace

Stojí 330 milionů

Kup to – za ty peníze!

Ve Státním statku Smiřice bylo schváleno devět privatizačních projektů, které jsou ve stadiu aktualizace a pomalu se začne majetek předávat nabyvatelům. Ze statků nově vzniklé společnosti existují na základě restituentů. To znamená, že převzaly nebo si od restituentů pronajaly majetek, který ve statcích byl a hospodaří s ním dnes společně. Na starost to má ovšem vždy jen jediný člověk, který rozhoduje o budoucnosti. To je rozdíl proti družstvům vlastníků. Smiřický statek i nadále vykonává svou hospodářskou činnost v souladu se zákonem o hospodaření státních podniků. I on však už nehospodaří na půdě. Část půdy obdělávají soukromé subjekty a další půda je pronajata společností, např.: MEROV s r. o. Holohlavy, AGROCHOV s r. o. Hořineves, BETA s r. o. Černilov...

Z provozních jednotek zbyla zdejšímu statku na přímou hospodářskou činnost Velkovýkrma prasat GIGANT. Její kapacita je v současné době 27 000 prasat. Hodnota objektu činí 330 milionů korun. Protože není možné GIGANT obsáhnout restitučně, bude tento objekt privatizován.

Nyní ještě k hlavnímu titulku: Výsledky hospodaření za I. pololetí tohoto roku jsou v celku uspokojivé. I přes velké sucho v jarních měsících, výnosy obilovin jsou v okrese v rámci bývalého kraje jedny z nejlepších. Očekává se i dobrá úroda cukrovky. Trochu horší výsledky se očekávají u kukuřice – je možné, že se bude muset zesilážovat. Jeteloviny daly v pořádku tři seče.

Určité problémy se projevují v živočišné výrobě. U vepřového masa se projevily potíže s odbytem. Hovězí maso bylo bez problému, protože díky fondu tržní regulace se podařilo ve velké míře vyvézt býky.

Stav ekonomiky v okrese

Podle vedoucího referátu financí Okresního úřadu v Hradci Králové ing. Pavla Bradíka: „Ve vývoji ekonomiky lze vysledovat určitý příznivý prvek v podobě oživení. Bohužel se zatím jedná jenom o kvantitativní posun a doposud chybí kvalitativní. Za alarmující považujeme vývoj mezd a produktivity práce, který svědčí o tom, že situace ve státních podnicích je skutečně mnohdy neudržitelná. Nejdynamičtěji se rozvíjí soukromé subjekty, kde je zcela patrný nárůst produktivity práce nad úroveň mezd, což u státních subjektů platí naopak. Řada organizací využila připravovaného vládního nařízení o mzdové regulaci k tomu, aby si upravila své základy, takže se toto mzdové opatření u nich většinou minulo účinkem. Obdobně zoufalá je i situace u „zbytkových“ státních podniků, u nichž se podstatná část zprivatizovala a zbytek hospodaří někdy takovým způsobem, že to až hraničí s trestní odpovědností. Hospodářská komise má jen minimální možnosti, jak tento negativní stav ovlivnit. V podstatě nemáme vůbec žádné pravomoci, pouze ústy pana přednosty Okresního úřadu ing. Vlčka, který je prezidentem Asociace přednostů, můžeme apelovat na vládu a parlament a seznamovat je s těmito problémy. A to děláme.“

Průmyslová výroba vykazuje za I. pololetí 1993 proti stejnému období loňského roku pokles výroby o 4,7 %. Ve struktuře podle odvětví byla v kraji pětina produkce realizována v průmyslu potravin a pochutin, šestina v textilním a oděvním průmyslu a asi osmina ve výrobě strojů a přístrojů.

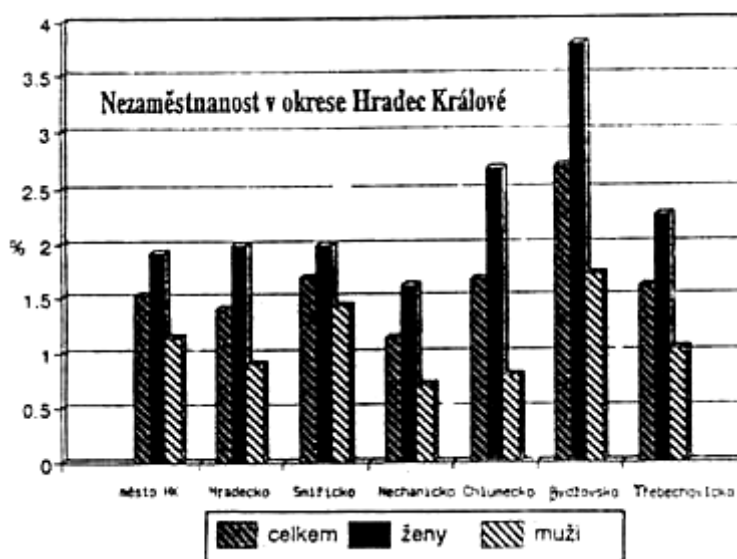
Průměrný evidenční počet pracovníků klesl proti stejnému období v roce 1992 o jednu dvacetinu. Nejvíce – pětina pracovníků odešla z elektrotechnického průmyslu (369 osob) a desetina ze strojírenství (4 073 osob). Nárůst pracovníků zaznamenala výroba dřevěného zboží – zde přibyla sedmina pracovníků.

Produktivita práce se těžko srovnává, ale např. v potravinářství 9 % pracovníků průmyslu vyrábí více než 20 % zboží v našem kraji! Průměrná měsíční mzda stoupla proti loňsku o 23 % v kraji a na Hradecku o 24,5 %.

Nejdynamičtěji se však rozvíjely firmy soukromých podnikatelů zapsaných v rejstříku. Počet svých pracovníků zvýšily o polovinu a výrobu zboží v běžných cenách dokonce téměř zdvojnásobily. Produktivitu práce zvýšily o více než 25 % a průměrnou mzdu ani ne o 20 %. Vysoký nárůst produktivity práce zaznamenaly i v průmyslu podnikající veřejné obchodní společnosti.

Nejvíc máme obchodníků

Ve východních Čechách bylo vydáno více než 100 000 živnostenských oprávnění. Z nich asi polovina jsou volné ohlašovací živnosti, kde převládají činnosti obchodní a zprostředkovatelské. Zhruba jedna čtvrtina jsou řemeslné činnosti, mezi kterými převládají zámečníci, zedníci, truhláři a automechanici. Mezi ženami – podnikatelkami převládají kadeřnice a kosmetičky. Ve vázaných živnostech je nejčastější projektová činnost v investiční výstavbě a významné místo má stavebnictví a poradenství. Necelých 10 % koncesionářů se věnuje hostinské činnosti, silniční motorové dopravě a taxislužbě.

Naším čtenářům přinášíme graf o nezaměstnanosti občanů na hradeckém okrese. Podle nejnovějších zjištění je nyní míra nezaměstnanosti v okrese Hradec Králové pouze 1,59 % – pro porovnání východní Čechy měly 2,08 % uchazečů o zaměstnání a v celé České republice žádá o práci celkem 2,63 % nezaměstnaných občanů. V našem okrese bylo evidováno 1 424 uchazečů o práci a celkem 747 nezaměstnaných pobíralo příspěvek. Z uveřejněného grafu vyplývá, že i u nás na Smiřicku je situace v zaměstnanosti občanů vcelku příznivá – jen na Nechanicku je nezaměstnanost nižší.

Průmyslová výroba našeho okresu se za prvních sedm měsíců proti loňskému roku zvýšila o 0,1 %, prodej vzrostl o 1,4 % – prodej na vývoz vzrostl o 16,8 %. Produktivita práce je vyšší o 10,7 % a průměrná mzda vzrostla o 24 %. Počet fyzických pracovníků klesl o 9,6 %. Průměrná mzda činila v našem okrese 5 385,– Kč (v kraji 4 990,– Kč).

Vcelku lze říci, že v našem regionu jsou výdělky nad úrovní, ceny jsou skoro nejnižší z celé České republiky, nezaměstnanost také patří k nejnižším. Co si lze přát více? Aby se tyto ukazatele dále zlepšovaly!

Již od začátku letošního října budeme muset zaplatit za telefonní hovory o polovinu více

Nejlevnější telegram: 18 korun

Kdo rád telefonuje, od 1. října hodně protелефonuje. Jeden telefonní impuls je zdražen z 1,05 Kč na 1,60 Kč – tj. přibližně o 52 %. Dvě koruny zaplatíme, budeme-li volat z veřejné telefonní stanice. Budeme si muset zvykat zkracovat hovory telefonem na nejnutnější dobu. Výhodné bude využívat telefonního spojení v době od 17 do 7 hodin, kdy budou poplatky za hovory

poloviční. Poloviční poplatky se budou platit i v době volna a svátků. Nově se bude platit i za pronájem telefonního přístroje – 6,30 Kč měsíčně. Můžeme ovšem využít i vlastní aparát. Podstatně dražší bude i telegrafní služba.

Dne 4. září 1993 se uskutečnil na tenisových dvorcích ve Smiřicích již XVII. ročník turnaje „Pamětníků“, kterého se mohou účastnit pouze členové smiřického tenisového oddílu. Letos se nás sešlo 20 účastníků a byli jsme rozděleni do tří věkových kategorií.

V kategorii „žáků“ (40–50 let) zvítězil p. ing. Ladislav Jirousek. V kategorii „dorostenců“ (50–60 let) zvítězil p. Ladislav Černý. V kategorii „dospělých“ zvítězil náš nejstarší (hrající!) člen oddílu p. JUDr. Jaromír Šulc. Právě on podal nezvratný důkaz o tom, že stále mladým zůstane ten, kdo sportuje!

Náš tenisový oddíl má celoroční bohatou sportovní činnost. Máme závodní družstvo dospělých a závodní družstvo žáků. Soutěže probíhají na jaře a často i na podzim. Byl též odehrán již XIX. ročník turnaje o cenu města Smiřic. Podle možností dnešní doby se snažíme o co největší rozšíření členské základny. Proto chceme pro své členy zajistit odpovídající sportovní prostředí. Proto jsme u tenisových dvorců začali se výstavbou sociálního zařízení. V příštím roce bychom chtěli dokončit hrubou stavbu. Počítá se zde s posilovnou a je pamatováno i na možnost občerstvení. XX. ročník turnaje „Pamětníků“ bychom už chtěli uspořádat již v novém zařízení a tím oslavit jeho otevření. Splnění tohoto předsevzetí si však vyžádá ještě mnoho pracovního úsilí i velké finanční náklady. V současné době však sportovní organizace zůstaly zcela bez finančních prostředků.

Náš tenisový oddíl řeší beznadějnou finanční situaci pomocí reklamní stěny. Všem podnikatelům a organizacím, kteří náš problém pochopili, velice děkujeme. Díky jim můžeme dnes občanům nabídnout velké množství služeb, které mohou vysoce ocenit všichni stavebníci rodinných domků. Právě jim nabízíme pomoc od projektů až po instalace všeho druhu včetně revizí. Nabízíme keramickou výrobu, cementářské výrobky, užitkovou a ozdobnou keramiku, autoopravárství, vložkování komínů pro pokračující plynofikaci a další. S každou další reklamou se zvyšuje význam naší reklamní stěny. Proto by bylo dobré, kdyby se na tuto možnost zaměřili i ostatní podnikatelé a organizace – proč bychom se nemohli stát rovnocennými partnery.

Dobrou reklamou by se právě jim zvýšila poptávka po jejich službách a občané by věděli, kterých služeb mohou „doma“ využívat. My bychom mohli splnit náš slib dětem i mládeži, že pro ně postavíme pěkné sportovní prostředí. Všem ostatním bychom umožnili nejen sportovní využití, ale i příjemné posezení s možností shlédnutí určitě zajímavých výkonů našich sportovců. Vždyť už i žákům to jde velice dobře. Abyste poznali, že nepřeháníme, přijďte se sami podívat.

Smiřice 15. 9. 1993

Svatoň Vlastislav

JEŠTĚ ZE SPORTU

Ve Zpravodaji jsme psali o rozvoji tělovýchovného hnutí a o vzniku tělovýchovné jednoty SOKOL ve Smiřicích. Bylo zde psáno, s jakým nadšením se cvičilo. Cvičence neodradilo ani to, že po každém cvičení museli uklidit sál místního kina. Nacvičovalo se na různé tělovýchovné akademie, soutěže, slety. V letošním roce tělocvična školy ve večerních hodinách osiřela. Nejsou cvičenci – není zájem o cvičení.

CHTĚLI JSME ZNÁT ŽIVOTNÍ CESTU SMIŘICKÉHO STAROSTY ING. LUBOMÍRA KUPKY

„Za základ považuji desatero“

Mohl by být považován za věčného rebela. Říkal, co si myslel, dříve, dělá to i dnes. Naši čtenáři znají jeho kritické připomínky, otevřené dopisy i výzvy ze stránek Hradeckých novin.

V Hradeckých novinách vyšel článek o našem starostovi panu ing. Lubomíru Kupkovi, ve kterém popisuje svou životní cestu až na místo starosty našeho malého městečka a jak se vypořádává s něčím, co nikdy nedělal:

„V době přípravy komunálních voleb jsem viděl nejméně dva lidi, které jsem doporučoval do funkce starosty. Sám jsem o této funkci neuvažoval. Voliči a následně městské zastupitelstvo mně dali důvěru. Funkci starosty jsem přijal s vědomím, že i skromný volební program bude těžko splnitelný. Nyní bych do programu zařadil i bod: Vrátit městu rozebraný majetek.

Co jsem od starostování čekal? To jsem lidem hned veřejně řekl. Pokud budu jednat poctivě a v souladu se zákony, budu mít spoustu potíží a nepřátel. Kličkovat a podlézat nechci, ani to neumím. Měl jsem pravdu. Dostávám anonymy – zveřejňuji je. Jsou-li pravdivé, může mne zastupitelstvo odvolat. Pokud lžou, ať jejich úroveň posoudí občané.

Úplatky? Oblíbené téma pomluv. Nemám ani chuť, ani potřebu je brát. Nemáme velké požadavky, nejdříve jsme museli, pak si zvykli, žít střídavě. Takže, jak říkal můj starý přítel – zbyte i na hltánek a viržinko. Hromadit věno pro dcery nechceme. Dostaly lásku, výchovu a vzdělání. S tím si musí poradit teď samy.

Výhody ze starostování? Nemusím dojíždět. I když jsem v životě vždycky pracoval, nikdy to nebylo tak usilovně, jako teď. Možná je to jen dojem. Jiná je kondice ve 40 a jiná, když dolézá šedesátka.

Plat? Moji kolegové na bývalém pracovišti jsou placeni stejně, nebo lépe. Náš parlament starosty nehýčká tak, jako své poslance.

Moc? Reálně je v rukou zastupitelstva a mně nikdy nelákala.

Ambice? V mých letech jediné. Předat město nástupci alespoň trochu vybavené majetkem, aby nové zastupitelstvo nezačínalo od nuly, jako my. Chtěl bych napsat historii domů ve Smiřicích a konečně si přečíst knihy, na které jsem dosud neměl čas.

Vyčítají mi, že jsem věřící. Nikdy jsem to nepopíral, ani nezdůrazňoval. Vztah člověka k Bohu je jeho věc. Morální kodex křesťanství mi vyhovuje. Za základ lidského soužití považuji desatero, ať jsou jeho zásady zakotveny v nauce kterékoliv církve nebo společnosti. Jedno velké přání nakonec – do konce života dokázat dodržovat Masarykův pokyn: Nebát se a nekrást!“

To je část osobní zповědi našeho starosty z Hradeckých novin. Práce pana starosty i jeho články vyvolávají dosti často nesouhlas. Někteří lidé nesouhlasí s jeho názorem z minulého Zpravodaje o zlepšené čistotě města. Často poukazují na jeho odlišné působení před listopadem 1989. Jsou lidé, kteří mu své názory řeknou přímo a jsou lidé, kteří mu to sdělí písemně formou anonymní zprávy do novin. Jeden anonymní dopis už byl ve Zpravodaji uveřejněn. Dnes jsme přebrali z Hradeckých novin ukázkou pod nadpisem BROUK V HLAVĚ.

■ BROUK V HLAVĚ

Prakticky ve stejné chvíli, co jsme do našich novin připravili materiál o smiřickém starostovi ing. Lubomíru Kupkovi, dostali jsme na redakční stůl dopis. Starostu nechválí. Naopak, jak tomu bylo dřív, kádruje jeho minulost a kritizuje jeho vlastnosti. Kritizuje, samozřejmě jen obecně, nedostatky ve Smiřicích a tvrdí, že Smiřice jsou sice poklidné, avšak v poslední době co do čistoty neudržované město – stačí se prý projít od Tyršova mostu po nádraží.

Když tenhle dopis dočtete, podivíte se. Chybí totiž podpis, adresa pro případný kontakt. Pisatel mluví o morálce, pisatel kritizující – a podle toho člověk, který sám je s morálkou na štíru a který má proto i dostatek času napsat dopis, koupit známku na obálku, rozeslat všemi směry a skrýt se do davu za – čtenáře ze Smiřic. Možná, že by bylo lepší, využít čas lépe – třeba k tomu, aby jeho město, podle něho neudržované, na tom bylo lépe...

Na našich stránkách nekádrujeme a kádrovat nebudeme. Dělíme lidi jen na dobré a špatné. Kam jsme zařadili autora tohoto dopisu, je snad každému jasné.

REDAKCE

Tržby na papíře, kasa prázdná

Zemědělský cukrovar Ministerstvo privatizace ve Smiřicích nepovolilo

K problematice privatizace smiřického cukrovaru se vyjádřila jeho ředitelka Milena Seidlová takto:

„Ministr Lux se stará o faráře, aby dostali zpátky kus pole, ne o zásadní věc, jakou je privatizace cukrovarů a potravinářského průmyslu vůbec. Snažíme se domoci spravedlnosti, ale nešťastný způsob privatizace nám v tom zabránil. Na závod byly vypracovány dva privatizační projekty, jeden na přímý prodej, druhý na akciovku s tím, že nadpoloviční většina akcií bude patřit zemědělcům. Snaha vytvořit zemědělský cukrovar byla marná. Ministerstvo pro privatizaci schválilo povinný projekt, kterým byl smiřický cukrovar určen k veřejné dražbě. Máme na to kulaté razítko, přestože o nelogičnosti tohoto rozhodnutí není možné ani chvíli pochybovat.

Veškerý cukr vyrobený ve smiřickém cukrovaru byl převeden do cukrovarů v Českém Meziříčí a Hrochově Týnci. Smiřický cukrovar neměl svůj účet – proto nemohl zemědělcům zaplatit za řepu. V květnu 1992 totiž vznikla Východočeská cukerní Hradec Králové a náš cukrovar zůstal jako jediný samostatným státním podnikem řízeným ministerstvem. Státním podnikem je už od roku 1918. Po loňském osamostatnění jsme neměli na skladě žádný cukr, proti tomu nám zbyly nezaplacené pohledávky za cukrovku ve výši 34 milionů korun. Tržby jsou jen na papíře, v kase

nic. Ti, kteří si ponechali zisk (České Meziříčí a Hrochův Týnec), by měli zemědělcům zaplatit. Dosavadní jednání s Ministerstvem zemědělství vyzněla naprázdno, i když je zakladatelem našeho cukrovaru.“

Úspěšný návrat smiřického dopravního kroužku z Varny

Děti v mezinárodní soutěži reprezentovaly na výbornou

Děti z dopravního kroužku při Městském domu dětí a mládeže ve Smiřicích pod vedením pana učitele Aleše Šoba se vrátily z bulharské Varny, kde reprezentovaly Českou republiku v dopravní soutěži mladých cyklistů. Družstvo smiřických dětí, jako vítěz okresního, oblastního i republikového finále této soutěže, mělo tu čest reprezentovat Českou republiku v mezinárodní soutěži mladých cyklistů v konkurenci pěti kolektivů z Bulharska, Polska, Maďarska a Běloruska. V našem kolektivu byly tyto děti: Kateřina Hrubá, Petra Langerová, Tomáš Kulhánek a Petr Brzák.

Účastníky soutěže čekala každý den jedna soutěžní disciplína, odpoledne bylo vyhrazeno výletům nebo koupání v moři. Jednotlivé disciplíny byly opravdu náročné – test z pravidel silničního provozu, jízda zručnosti na kole, technická dovednost, první pomoc a jízda na dopravním hřišti podle pravidel silničního provozu. Naši získali lichotivé druhé místo za vítězným domácím Bulharskem.

Účast v soutěži u Černého moře byla pro Smiřické po loňském vítězství v mezinárodní soutěži v Benešově již druhým pěkným výsledkem na mezinárodním poli. Odměnou za velkou dřinu v přípravě jsou dětem nejen výborné výsledky, ale i nová setkání, přátelství, poznání cizích krajů, zábava i poučení. Zároveň lze dodat, že děti se soustřeďují na prospěšnou činnost, která může přinést i snížení nehodovosti v silničním provozu.

Památky očima dětí

Městské muzeum v Chrasti u Chrudimě vyhlásilo v květnu výtvarnou soutěž „Kulturní památka“, jejímž cílem bylo mimo jiné otupit lhostejnost a macešský vztah k dědictví po našich předcích. Zúčastnili se jednotlivci a školy z Brna, Poděbrad, Hradce Králové, Pardubic, Poličky, okresu Svitavy i odjinud. Zúčastnili se i žáci naší smiřické školy.

Porota neměla snadné rozhodování, když musela ocenit jednotlivá výtvarná díla. Po soutěži byla výtvarná díla vystavena v chrásteckém muzeu – jsou zde zastoupeny akvarely, tempery, grafiky, koláže i výtvarné práce vytvořené netradičními technikami.

Pěkné diplomy výtvarnice Evy Davidové obdrželi z naší školy: Lucie Jasenčáková, Martina Plšková, Lucie Bohatá a Tomáš Koníř. Gratulujeme jim.

PODĚKOVÁNÍ

Dne 6. srpna při projíždění z Trutnova směr Pardubice jsem ztratila kabelku, vypadla mně z auta. Váš občan pan Šteffen Luboš mně tuto kabelku v naprostém pořádku hned druhý den předal. Obsahovala všechny doklady – občanský průkaz, řidičský průkaz, různé další legitimace, 600,- Kč, klíče od bytu – no prostě vše.

Chtěla bych Vaším prostřednictvím vyjádřit vřelý dík a podle Vašich možností jeho čin zveřejnit (popřípadě zahrát v rozhlase).

Děkuji

Božena Adámková, Ráby 26

OBSAH

Informace z radnice	2
Slovo starosty	2
Mautnerové ve Smiřicích	3
Nový Čestný občan Smiřic	4
Vy si to myslíte – my o tom píšeme	5
Námět na vycházku – Chloumek	6
První krůčky našeho rozhlasu	12
Nový pravopis – nově jména ulic	14
Povinná kontrola výfukových plynů	15
Nadace Občanského fóra	16
Smiřický hrnec – veselo na nádvoří zámku	17
Hospodaření na Hradecku	17
Sport ve Smiřicích – tenis	20
Další anonym na pana starostu	21
Potíže s privatizací našeho cukrovaru	22
Úspěch dětí v mezinárodní soutěži	22
Památky očima dětí	23
Děkovný dopis do Smiřic	23

ZPRAVODAJ Smiřic a Rodova

Vydává Městský úřad ve Smiřicích

Odpovědný redaktor: Miroslav Volák

Vychází nepravidelně 4x ročně.

Příspěvky zasílejte na adresu: Městské kulturní středisko ve Smiřicích

Tiskne: AGRODAT Nové Město nad Cidlinou

Náklad 250 výtisků. Cena jednoho výtisku 5,- Kčs